

TIENG-DAN

Chức nhiệm kiêm Chủ bút
Huỳnh - Thúc - Khang
Quản lý
Trần - Đình - Phấn

LA VOIX DU PEUPLE

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

ĐƠN QUẢN
Đường Ông - Ba - Hưu
Giấy phép số 82
Giấy phép: TIENG-DAN - Hưu

Hòa bình là kết quả của tình thương yêu.
La paix est le fruit de l'amour.
(Lautréamont)

SAO GỌI LÀ TRỊ-AN

(Tiếp theo)

Chính nghĩa hai chữ « Trị an », bài trên đã nói đại khái, song muốn cho rõ ràng hơn nữa, thì phải xem về phần diện của nó: Phần - diện chữ « trị » là loạn, phần - diện chữ « an » là nguy. Không loạn không nguy tức là trị an. Bởi thế nên trong một nước mà còn có cái cảnh tượng nguy loạn thì không gọi là trị an, mà những người đương lấy chức trách bảo vệ trị an, duy trì trị an, không thể đổ lỗi cho ai mà chối cái phận - sự của mình được. Xem trong lịch - sử Á - đông về đời Văn - đế nhà Hán, so với các triều - đại khác, thì đời đó có vẻ thái - bình yên lặng hơn, mà ông Giả - Nghi điều trần ba chức Trị an (治安三策), một khúc hai thân, cho rằng cái mối nguy loạn, ẩn núp ở trong, không khác gì nhúm lửa ở dưới giân - củi mà năm ngày lên trên (累火積薪之下而焚其土) Huống là tình cảnh nước ta ngày nay.

Có kẻ nói rằng:

« Đứng về phương - diện người Pháp mà nói, bình lực hùng cường, ngoại giao cơ - cảnh, cùng những phương pháp phòng hộ, rất là châu đáo, dầu cho phong trào dữ dội, trộm cướp dóm rình, tình cảnh rắc rối đến thế nào, cũng đủ sức mà làm một cái nền bảo chương vững vàng cho dải bán - đảo Ấn - độ - chi - na này, quyền lợi người Pháp, vẫn chưa ai dám động chạm đến. Còn về phần người Nam, vẫn là sức yếu tài hèn, trăm điều thiếu thốn, song đã có nước Pháp làm lưng mà dựa, bóng cờ tam sắc còn phất phơ trên xứ - Đàng - dương này ngày nay, thì người Nam còn có chỗ ẩn núp ngày ấy, nói rằng « trị an, như thế đã đủ rồi, còn đòi cách nào nữa? »

Ồ! câu nói như vậy, không phải là ngu dốt, thì thật là a - dua, chính ông Giả - Nghi cho là ngu và du vậy. Lấy một đầu - óc ở quốc gia Á - đông này, phục thuộc dưới chủ quyền một nước dân - quyền liên đạo văn - minh của Âu - Tây, đã hơn nửa thế kỷ này, nói về văn - minh vật - chất, về đường giao - thông tiện lợi, thực nghiệp khoa học thương, làm cho vùng đất rừng rậm nước lủ này bỗng đổi ra một cái cảnh tượng khác hẳn ngày trước, đều do ai cũng công nhận. Song xét kỹ bề trong thì lấy hai dân - tộc ở chung nhau trên một mảnh đất, mà

lĩnh ý trở cách, ăn nghĩa rã rời, không được đầm thắm, mà cái mối ác cảm mỗi ngày mỗi diễn ra. Về phần người Nam, quyền lợi hẹp hòi, không lấy gì làm thỏa lòng nguyện vọng (chỉ cử một sự cầu học, cũng một điều xin sửa luật, thì đủ rồi), mà về phần người Pháp, cũng chưa phải là viên mãn mười phần. Nói về ngoại giới, tình thế một ngày một khác xưa, mà nói về nội giới, cũng chưa lấy gì làm an tĩnh (xem những sự xảy ra gần đây - thì đủ hiểu). Tình cảnh trong cuộc trị an xứ này như thế, những nhà đại chính trị, thấy rộng lo xa, ngâm sau nghĩ trước, vẫn đã hao cả bao nhiêu tâm huyết, dùng cả bao nhiêu thủ đoạn, để tìm cách phòng ngừa, đặt phương kế cứu, để cho cái mối nguy loạn trong xứ, không có chỗ xảy ra nữa. Gần đây những tiếng « phòng ngự trị an, nhiều hội trị an » ta thường nghe luôn luôn, đó thám không phải không tinh, nhưng phải không phải không nghiêm, đáng này hội họ, bị luy không phải không nhiều, theo lẽ thì mầm - nguy dật gốc, giống loạn tác nguồn, lớp tuồng lộn xộn như ngày trước, không thể xuất hiện mới phải, thế mà thực trạng lại khác hẳn! Nguyên - nhân vì đâu? Kỳ - giả xin lấy lời ngay thục mà nói rằng:

Chim yến trong rừng, rừng càng động thì chim phải bay cuống, cá yên dưới nước, nước càng khuấy thì cá phải chạy loang. Nay không trách người này không chịu trách nhiệm, mà qui tội cho chim cá sao hay sao xiển, không phải là trái lẽ tự nhiên hay sao? Cuộc trị an trong xứ này mà mất hẳn cái vẻ yên tĩnh, một phần người có chức trách trong cuộc trị an, chiếm một cái nguyên nhân khá to, mà có lẽ những nhà đại chính trị Pháp vì nhiều có chệch lấp mà chưa thấy rõ chăng?

Minh - viên

SÁCH MỚI

QUAN-HẢI-TUNG-THU và ngày xưa sẽ xuất bản trong quyển « PHÁP LUẬT-KHAI-LUẬN » là quyển thứ tư trong bộ xuất bản thường. Giá 0,50. Kỳ sách này ra có chệch là vì có riêng, sau chúng tôi sẽ hết sức xuất bản sớm hơn, xin các bạn mua sớm lượng đi.

Từ nay trở đi chúng tôi sẽ bán sách Q. H. T. xuất bản thôi, không bán sách khác nữa.

Q. H. T. T.

VĂN-ĐÀN

Đêm đi đường rừng

Tư lòng trầm đoạn rồi loanh quanh.
Vợ vẫn riêng ai một chỗ tình.
Đậm lẽu ngai ngàng nơi đất khách.
Ngàn mai hui quạnh lúc đêm thanh.
Giọng sơn ư rừ giới tướng lệ.
Đon nước mơ màng để đắm canh.
Hạc bạch cùng ai tâm sự ấy.
Mây rầu nặng với nước non xanh!

Mộng điệp

Nghĩen rượu

Buồn có ngon chi, vậy thế mà...
Đua nhau mà uống khắp gần xa.
Đuối trăng chênh choáng nghiêng
hở mắt,
Trước gió lênh loang đánh chén
khà.

Cây dướng mùi đời khôn xiết nỗi,
Tinh say giấc mộng biết chi là...
Đốt bầu nhiệt huyết hòa thêm rượu,
Lò diêm non sông chết gần hoa.

Cảm hoài

Tạo hóa gây chi nỗi bất bình,
Đã ai trần trọc suốt thân canh.
Hồn quỳen la lừng trên cành lá,
Tiếng dế te te dưới bụi cành.
Ba cõi chuông dẫn cơn mộng lầy,
Năm châu trống dục bước đưa
tranh.

Mây rầu ai để ngời tro nhĩ,
Đất dưới trời trên dẫu một mảnh.
Đã-quang

Cảm hoài

Đêm trăng quanh quẩn những vào
ra,
Trăm mối bên lòng lưỡng lự thất
tho.
Khu đầy Hoành - sơn mây trắng phủ,
Nợ lòng Nhị - Thủy nước hồng pha.
Đàn hai mươi triệu nỗi oan trần,
Nước bốn ngàn năm cõi gấm, hoa.
Thức mãi ngồi trông người ngủ
glay,
Đông vàng lấp ló giọt sương sa.
Bùi-vân-lo

KHOA-HOC TAP-TRU

BỆNH TIÊM-LA (syphilis)

I. Vì sao mắc phải bệnh tiêm la?
Tiêm la (có xứ gọi là dương mai) là một bệnh « vi-trùng », « truyền-nhiễm » và « di-truyền ».
Sao gọi là « bệnh vi trùng »?
Trong các thứ bệnh, có bệnh sinh ra bởi vi trùng, có bệnh không sinh ra bởi vi trùng. Bệnh sinh ra bởi vi trùng gọi là « bệnh vi trùng ». Tiêm la là một bệnh vi trùng. Con vi trùng sinh ra tiêm la gọi là « vi-trùng-bệnh » (treponème). Xem trong kinh điển vi thấy bệnh nó giống như cái ruột gà. Con vi trùng ấy sống trong máu và trong mô nng dục của người tiêm la.
Sao gọi là « bệnh truyền nhiễm »?
Bệnh vi trùng nào cũng « truyền nhiễm ». Truyền nhiễm nghĩa là vi trùng người có bệnh di sang người chưa có bệnh. Một bệnh vi trùng truyền nhiễm mỗi cá thể bệnh (tiêm la truyền nhiễm) 4 cách:

1) Tiêm la, khi mới phát, hay phát ở bộ phận sinh sản (organes génitaux). Bởi thế, bệnh ấy lây truyền nhiễm bởi sự dâm dục ần ở với đàn bà. Trong cách truyền nhiễm ấy, đàn bà có nhiều điều nguy hiểm hơn đàn ông. Nếu một người đàn ông lành mạnh gặp một người đàn bà bị tiêm la, nhưng có nơi khác chỗ không có ở bộ phận sinh sản, thì người đàn ông không phải lây. Nếu

một người đàn bà gặp một người đàn ông có tiêm la, nhưng có nơi khác chỗ không có ở bộ phận sinh sản, thì người đàn bà phải lây. Vì sao? Vì người đàn ông nào có tiêm la thì trong « tinh » (sperme) cũng có vi trùng « vi-trùng-bệnh »; người đàn bà phải lây là vì thế.

2) Ăn cơm với một người có tiêm la cũng có thể lây phải tiêm la. Nếu người ấy trông miệng có nơi lở, thì vi trùng « vi-trùng-bệnh » ở nơi lở ấy có thể theo dõi dấu mà ra ở chỗ ăn. Nếu trong miệng của bệnh cũng có nơi lở thì vi trùng cũng có thể theo dõi dấu mà ra ở chỗ ăn. Nếu trong miệng của bệnh cũng có nơi lở thì vi trùng cũng có thể theo dõi dấu mà ra ở chỗ ăn.

3) Giao thiệp với một người có tiêm la cũng có thể lây phải tiêm la. Ngày nay, số nhiều người trong nước ta đã bắt chước năm tay để chào nhau theo lối này. Năm tay như thế là một cách truyền nhiễm tiêm la. Nếu người kia trong bàn tay có nơi vi trùng la mà lỡ, và nếu trong bàn tay mình cũng có nơi vi trùng gì khác (thí dụ như vết tay) mà lỡ, thì mình có thể lây phải tiêm la.

4) Cư xử chung một nhà với một người có tiêm la cũng có thể lây phải tiêm la. Lây là vì chân, gối, áo, quần, khăn v. v. của người có tiêm la.

Nói tóm, bệnh tiêm la truyền nhiễm bởi hai trường hợp: một là bởi con vi trùng « vi-trùng-bệnh » của người có tiêm la, hai là bởi những nơi lây dâm dục của người chưa có tiêm la.

Sao gọi là « bệnh di truyền »?
Di truyền là bệnh của cha mẹ truyền xuống con cháu. Cha mẹ có tiêm la, khi sinh con, thì truyền vi trùng « vi-trùng-bệnh » sang máu mủ (humours) của đứa con. Y học đã kinh nghiệm biết rằng trong máu mủ của đứa con mới sinh ra bởi cha mẹ có tiêm la có vi trùng « vi-trùng-bệnh ». Chỉ một mình cha có bệnh; con sinh ra cũng có bệnh. Chỉ một mình mẹ có bệnh con sinh ra cũng có bệnh. Nhưng bệnh của mẹ di truyền nặng hơn bệnh của cha di truyền.

Mẹ có bệnh hai cách: trước khi có thai hay sau khi có thai. Bệnh di truyền sau khi có thai nặng hơn trước khi có thai. Con mắc bệnh 3 cách: hoặc thai hư trước khi đẻ, hoặc đứa con đẻ đủ ngày ở ụng khi đẻ ra thì bệnh đã hình hiện rồi, hoặc đứa con sau lớn thì bệnh mới biểu hiện.

Ông bà có tiêm la thì cháu cháu cũng thường thường phải bệnh ấy.

Tóm lại, có ba cách mắc phải tiêm la: vì hoang dâm mà mắc (lây dâm ần ở hay là với đàn bà, dâm là ần ở hay là với đàn ông), vì rải ro mà mắc (nhắm tay người có bệnh, ăn uống với người có bệnh), vì oan nghiệt mà mắc (cha mẹ di truyền cho con).

Những người vì rải ro mà mắc

Chuyện hay

GIÀU CÓ VUI KHÔNG ?

Ông Tôn văn có thuật chuyện rằng:

Một lần họ ta đi từ Hương cũng sang Nam dương, trên tàu gặp một người phú thương tàu, gia tư có trên hai ngàn vạn, cũng đồng đi phòng hạm như, nên thường lại nói chuyện. Trong lúc nói chuyện, người giàu tỏ ra chí ý lo buồn mà cầu minh lo, giúp. Ta lấy làm lạ: và Tàu đi lâu ngày, anh ta cứ lại nói sự buồn đó, nên ta cũng chán, không muốn nghe nữa. Nhân bước lại khoảng lớn kia xem bọn công nhân (tức người Tàu đi mộ làm phu...), thì thấy cái quang cảnh khác hẳn. Ta tự nghĩ bụng rằng: Lầy lẽ thường mà nói thì sự lo buồn của bọn công nhân này, đáng lẽ xếp mấy anh phú thương kia mới phải; thế mà bọn công nhân này thì xem ra vui thích lắm; nào nói chuyện, nào ca hát... sao anh kia nhiều của mà buồn, còn bọn này lại vui thế? không phải là kỳ sao? Ta bước về phòng thì

thấy người giàu đó lại nói chuyện buồn như trước.

Ta bảo anh ta bước ra khoảng kia mà xem bọn công nhân: nó không có xu nào mà nó vui vẻ, còn bác có gia tư trên 2 ngàn vạn mà trở buồn sao, nhân tình dẫu lại trái thế!

Người giàu nghe ta nói, liền trả lời rằng: Trước 30 năm kia tôi cũng một người công nhân như bọn đó, tôi cũng vui thích như thế. Nay tuy có gia tư hơn 2 ngàn vạn, mà phần con cái, phần cưới vợ gả chồng, phần thì sắp con lại nữa đưa phần gia, còn tiền lương con chưa rồi, lại sinh cháu nữa. Gia tài chỉ 2 ngàn vạn mà sự tiêu phí ngày càng thêm, không thể duy trì được, nên, không lo sao được.

Xem thế thì rõ người sinh ở đời không của không phải là đáng buồn, mà nhiều của cũng không phải là sự sướng. Ai là kẻ ham hơn đồng, có nghe câu chuyện trên này không?

Hay chuyện

THE GIỚI THỜI ĐAM

AC CÀM

PHÙNG VỚI TƯỚNG

Tướng giới Thạch đã có cái ý tưởng « Trăm tộc quốc gia » (l'Etat c'est moi), mà Phùng-Việt-Tướng cũng ôm cái dự vọng gì Tướng. Song Phùng đối với quốc gia, có cái quan niệm sâu xa, khi nào trong nước mà có điều kiện đối ngoại phải sinh ra thì Phùng thường thường phát lộ những câu ngôn luận vững vàng cương quyết để làm hậu thuẫn cho nhà ngoại giao của chánh phủ, dân chúng cũng được thư lòng phần nết. Vì vậy mà quốc dân rất bêu đồng tình, đều đó thì Tướng không làm sao kịp Phùng được. Tuy vậy, về mặt tuyên truyền công tác thì Tướng lại sắp đặt rất là chu đáo, thường ngâm ngâm đã tạo dân ý để công kích Phùng. Phùng vốn là người phác thực, lúc ở Hà-nam có giúp Tướng, gần đây sang Nam-kinh, mất thấy công việc của Tướng làm, cũng trong kinh thành kinh dinh này nọ, khác hẳn lúc thời đại quân phiệt. Phùng lại rất bất mãn đối với Tài chính trưởng

thời dảng giáo bảo. Muốn để phòng những sự rải ro kỳ, thì trong khi ăn thục, giao thiệp và cư xử với người có tiêm la, phải biết cần thận, nhất là trong khi miệng mình, tay mình hay thân thể mình có vết hay có lỗ.

Những đứa trẻ vì oan nghiệt mà mắc phải rất đáng thương. Muốn để phòng sự oan nghiệt ấy cho nó giống và xã-hội, pháp luật phải bỏ hoặc có giấy, thấy thuốc cho phép trong sự hôn phối. Nói về phần riêng của mỗi người, nếu không này mắc phải tiêm la, thì phải tìm thấy thuốc mà điều trị cho thật lành; hai năm sau khi bệnh thì phải lành, mới nên lo việc hôn phối; trước khi muốn lo việc hôn phối, phải hỏi thấy thuốc. Nếu hôn phối rồi mà mắc phải bệnh, thì trong khi đương có bệnh không được ăn ở, hai năm sau khi bệnh lành thì mới có thể ăn ở lại.

(Còn nữa)

Trần-dinh-Nam

Tổng-lưu-Văn và Thi-trưởng Lưu kỳ-Văn, có trung cáo với Tướng và hãm ý nhơn-Phùng. Tướng chỉ dùng mấy tiếng « Tra minh triết biện » nói qua cho xong chuyện. Phùng lại càng bất mãn. Sau cuộc tị nghị biên khiến rồi, một người yêu nhân của Phùng dò biết ý Tướng sẽ dùng thủ đoạn phi thường mà xử trị Phùng, mặt có với Phùng rằng:

« Vạn như mà xảy ra việc gì thì « quân tập đoàn thứ hai xong đời! « Bởi vì đoàn quân ấy chỉ một ông « là lãnh tụ, không phải như « tướng lãnh các đoàn khác, danh « vọng ngang nhau, có một hai « người bị chết thì người khác cũng « hiệu triệu được, không phòng hại « đến lợi lực. Tình hình tập đoàn « thứ hai thì khác thế, xin ông phải « lưu ý lắm mới được ».

Phùng nghe lời ấy, rất lấy làm cảm phục, bèn ở trên ngựa, đã làm cách cảm động, về năm mấy ngày, rên la buồn luôn, mới thấy chán trị, như là thật bệnh; rồi xin Tướng cáo đã hai tuần về Hà-nam dưỡng bệnh. Tướng không chịu cho và nghĩ Phùng đã bệnh, bèn bảo vợ là Tống-mỹ-Linh mượn cái cơ thăm bệnh mà dò xét chân tình. Khi Tống tới nhà ngụ của Phùng thì thấy Phùng rên rĩ, vợ Phùng cũng tỏ ý rợn rợn không yên. Phùng bảo Tống rằng: « Tôi mang bệnh mấy ngày nay, cơm cháo không vào miệng được một bát này bệnh thế càng nặng, không về bên Hà-nam mà lưu dưỡng hai tuần thì không sao khả được, ở nhà lại càng thêm buồn chán, vô luận thế nào, cũng phải cáo tôi về hai tuần; bệnh hết tôi sẽ lại công chức v. v. » Lúc đó vợ Phùng cũng đem bệnh tình của Phùng kể rõ với Tống và sa nước mắt khóc. Tống về cáo với Tướng. Tướng mới tin Phùng là thật bệnh. Kế Phùng lại nhân tội Tướng mà xin cáo, Tướng tỏ ý ưng thuận. Phùng về nhà ngụ, lúc thì báo đoàn quân cảnh vệ, thu xếp đồ đạc trang hoàng lại, qua Phố-khẩu rồi, đi một chuyến xe riêng đến Từ-châu, rồi về Hà-nam không dừng lại nơi nào cả. Phùng lên (Xem qua Việc Thế giới)

<https://tieulun.bonto.org>

CREDIT FONCIER DE L'INDOCHINE

(ĐÔNG-PHÁP-ĐỊA-CH-NGÂN-HÀNG)

Cho vay

Cầm nhà đất
Cầm đồn điền
Làm nhà
Tậu nhà tậu đồn điền

Giả góp từng tháng lãi gốc rất rẻ, như góp 100 giả từng năm, từ 100 đến 500 năm

Lãi rất nhẹ - Cách giả dễ dàng.
Hội có nhận về các khoản nhà giả tính rất hạ

XIN HỒI THẺ LỆ TẠI:

HANOI - Hội Sở Bản Hội 89 phố Francis Garnier
TOURANE - Maître PHAN-CAO-ĐOÀN,
Lục-Sự kiêm Quản-Lý Văn Khố tại Tòa Án

BINH-ĐỊNH

(BÌNH-KHÉ)

Một cái án mạng ghê gớm
(Còn đánh mẹ, rồi đánh bà già cho đến chết)

Mới rồi kỳ giả đi qua làng Phú-phong hai tỉnh-khê nghe một việc thương tâm như sau này:

Ông Hương Biền (kêu theo tên con) ở xóm Phú - thọ, làng Phú-phong, có 4 đứa con gái, hai đứa con vợ lẽ, hai đứa con vợ lớn tên là thị Oanh; đứa con vợ lẽ là thị Kiền, gả cho con trai tên Chén trong làng là Trần Giàu, do sinh lễ một cái kiếng vàng, một đôi nhẫn vàng, đồ kỷ thị Kiền đều gởi cho mẹ đẻ (thị Oanh). Khi Hương Biền chết, thị Oanh làm ăn sa sút, lấy đồ nữ trang kỷ cầm lấy 50000 về làm ăn.

Khi tên rể là Trần Giàu, hay được mẹ vợ nó lấy đồ của vợ nó mà cầm, thuê lại cho của nó là tên Chén hay, tên Chén hay vợ chồng tên Giàu qua đời, nếu không trả thời đánh lộn, vợ chồng tên Giàu nghe lời đến viết sách thị Oanh, thị Oanh nghe nói cũng con rể, viết khế thế cái vườn ở chôn đồ đồ lấy 50000 mà chuốt đồ lại. Đẻ đứa con rể bắt lương lại viết biên viết tăng lên 80000; thị Oanh không chịu.

Lúc ấy có tên rể đầu, chồng của thị Biền là Bồn Huân ở chung với mẹ vợ, lại muốn được vườn kỷ cho riêng, mới đồng lòng với tên Giàu, bắt mẹ vợ viết mả đoạn, thị Oanh lại không nghe. Ngày 9 Annam tháng trước mẹ con cái cợ nhau, Bồn vợ ở đồng tên Huân và tên Giàu xúm lại nói đánh thị Oanh mới cách rớt tên nhân; thị Oanh là cửu, mà trong làng không ai tới; (lạ chưa?) (1) thị Oanh là thị chúng nó lại đánh và.

Khi đánh đã xong rồi, thị Biền đem giam mẹ nó lại một chỗ, không cho ăn uống, có làm cho đói khát mà chết, hết có tên rể thì chúng nó lại và cho sưng cả mặt mũi.

Có người nghe vậy lời thăm, thị Oanh của xin bố thí, con rể lại chửi người ta mà cầm không cho ai được lại gần, vì chúng nó là lũ có tiền nên ai cũng nể. Thế là thị Oanh chỉ ăn cơm để chờ ngày chết.

Nhận đời 5, 6 ngày, qua ngày 13 nhận lúc chúng nó ngủ quên, thị Oanh mới bỏ ra nằm tại ngã ba đường cái chợ Phú-phong, để xin nước, nóng mà sống; không ngờ thay! chưa kịp ai cho nước, thì đã thấy hai vợ chồng thị Biền và tên em rể khác nữa là Bấy Phán cũng một đứa em ruột tên Giàu, chạy ra nằm cạnh kéo bữa về, làm cho trầy lưng chột còi. Lúc ấy có một người đi chợ cho gạo nước, (thì không rõ tên người ấy) thì thị Biền lại bắt đi không cho uống.

Thế đem về nhà, nó lại nhốt vào

cung heo cho khỏi trốn, thị Oanh lấy lục xin cho vào nhà, chúng nó lại và nói: mấy la tao đánh, ai hơn?? ghê chưa?? gớm nhỉ! Đêm 20 chúng nó làm sao không rõ, qua sáng ngày 21 thì thị Oanh chết.

Khi bà già ấy (thị Oanh) chết rồi, may có người em ruột của bà ấy lấy chồng tại làng Thuận - truyện (cách làng Phú-phong 14 km) là thị Cửu Giàu hay được liền đến thăm, đồ thấy ra thì thấy thương tích nhiều quá, biết là chết oan, mới ôm thây la làng và xin huyện khám. Làng Phú-phong thấy vậy biết sự không yên được, cũng làm giấy trình quan rằng: «bệnh tử» (thuở này bệnh tử mà phải trình quan, và sức can. Muốn quá!!)

Qua ngày 22 lúc 9 giờ mai quan huyện đến khám, thấy tử thi quá bị thương tích rất nhiều, khám xong, bắt thi thân, bưng cạo, đồng tiếp ký rồi cho chôn. Quan huyện giải bọn sát nhân là những tên Giàu Huân, Bấy Phán và vợ chúng nó về nhà tra xét. Tên Giàu cũng rằng vợ chồng thị Biền giam đói mà chết. Thị Biền khai: vợ chồng tên Giàu đánh chết. Còn những người lân cận thì cũng khai như lời ký giả đã thuật ở trên. Cái án mạng này rất là quái thường bởi nghĩa, thứ này chưa từng thấy; không biết quan trên có minh xét cho người bầm oan nơi chôn suốt không? Thế nào mà mấy bữa nay chúng nó đã được tha về cả và nói, với người ta rằng: «quan cho khai lại và cho đổi giấy mực gì đó, để nói từ tử ký vì đau mà chết».

Đối với một cái án thương luân bại lý như thế, quan không giữ chức trách của quan mà làm qua loa được sao?

Thương tâm

(1) Nguyên việc này sinh ra cũng bởi Thủ chỉ Hạng chôn gói cho chúng nó là. Tên Thủ chỉ Hạng là em chồng tử thi ký mà ở làng rất có quyền thế lắm, lúc trước tử thi có kiện tên Hạng một lần, Hạng bị thua, nay như dịp âm mưu cầm gói cho tử thi để báo thù; không hay, sao nó làm em lại ở gần mà không hay không biết? và không cho dân đánh mả!!

BẮC-KY

HANOI

Hội đồng đề bình

Theo lệnh quan chánh Hội-đồng đề bình, ngày hôm qua sở mật thám có đến bắt một người nữa là ông Ng. tư Hoàng giáo-học tập sự tại Hải-phong can vào việc hội kín. Đêm hôm qua đã đưa lên Hanoi. Nghe dân người này bị những người đã phải bắt trước tố giác ra.

(T. B. 25 Mãi)

Sáng thứ bảy mới rồi hồi 5 giờ sở

mật-thám cùng với sở cảnh-sát Hải-phong đưa mấy nhà bắt cả thảy mười hai người can về việc lập hội «Việt-nam quốc dân đảng». Trong số ấy phần nhiều là giáo học và thư ký các sở.

Sở mật-thám Hải-phong xét hỏi qua, rồi đưa lên Hanoi giao nộp Hội-đồng đề bình.

(T. N. 22 Mãi)

Cách đây ít bữa, quan Công-Sứ Quảng-Yên có một-lưu cho các viên-chức sở cảnh-sát Hongay đến khám soát nhà ông thừa-khoán là Nguyễn-văn - Phụng và một người làm-tư cho ông Lemaire tên là Đào bá-Vinh. Sở dĩ nhà hai ông này bị khám soát là vì quan Công-Sứ nghi hai ông âm-mưu làm rối loạn việc trị-an trong nước.

(H. T. N. B. 24 Mãi)

NAM-KY

GIA-ĐÌNH

Một vụ cưỡng dâm ghê gớm

Ngày 22-mãi mẹ thị Rạ, người làng Đông-lác (Gia-định) sai thị Kỳ đi xuống Tân-ban (Tiên-hóa) để mua gạo.

Khi đi về thị Rạ (19 tuổi) vừa gặp tên Tao làm cai ở sở cao su Lang-es đi dọc theo số 3. Cai Tao kéo thị Rạ, thị Rạ đã lo càng kéo càng đi nhanh hơn trước. Cai Tao rước theo năm lấy má tóc, lấy khăn nhận miếng thị Rạ rồi rước vào nhà dọa bắt phải theo nó. Nó dẫn thị Rạ vào trong vườn cao su, trong một cái nhà tranh và buộc thị Rạ ở dưới chân một lò chứa nhựa cao su.

Được một lúc thấy mẹ thị Rạ cũng ở với một người làng-diêng đến tìm con. Nhưng cai Tao lại nhỉnh mắng rồi rước vào dọa nạt nữa. Chàng sự phải thôi lui.

Tối lại tên Tao cưỡng-dâm thị-Rạ, và cướp của thị Kỳ một chiếc xuyến và một đôi vòng giá 133,50. Cả ngày sau thị Rạ cũng bị trôi luôn và lại phải nhịn đói suốt ngày. Tối ngày sau thì tên Tao lại ép liên nài hoa một lần nữa...

Sau có hương quan làng Tân-ninh đến, thị-Rạ mới được thoát nạn, về kể đầu đuôi.

Việc kiện đến quan Đại-lý Thủ-đức; quan Đại-lý bằng cho sở Sơn-dâm Gia-định hay. Hiện nay tên ác nhân kia đương ngồi tại khám lớn Saigon đợi chờ ngày phán xử.

Có giấy quan thầy thuộc Gia-định chứng rằng thị Rạ quả thật đã bị cưỡng dâm.

Tên Tao đã phạm về tội cưỡng-dâm, đầu người, cướp của, và sĩ-ục những người có quyền chức.

(Dịch báo Impartial ngày 21 mãi)

Chú ý! Chú ý!

AI là chủ tiệm bán thuốc bắc «CHÍN và SÔNG» nên tìm đến tiệm QUÂN-THẮNG ở đường CANTON-NAIS N° 78-80 FAIFO là một nhà buôn bán thuốc bắc, tạp hóa, cước cá, trừ danh từ xưa chỉ nay trải đã 30 năm dư trên đường kinh-tế, ai ai đều nghe tiếng; Bán cả bán lẻ giá cả phải chăng, ai ở xa muốn hỏi giá cả gì, sẵn lòng trả lời ngay.

Xin kính mời quý khách chiếu cố.
Chủ nhân kính cáo
QUÂN-THẮNG

PHỤ-NỮ ĐIỂN-BÀN

TỬ-ĐỨC

(Tiếp theo)

Bảy giờ ta thử đem cái đạo lý «tử đức» mà đối chiếu với cái sinh hoạt hiện thời xem có thích dụng được nữa không?

Cái cơ sở sinh hoạt của người ta ngày nay đã đổi khác hẳn ngày trước. Những đàn bà thường lưu trung lưu cũng phần nhiều đã phải đi làm các chức nghiệp ở ngoài gia đình, như kinh doanh công nghiệp, thương nghiệp, làm nữ giáo sư, nữ nhân viên, v.v. ... Còn đàn bà hạ lưu (vô sản) thì từ nhỏ đã phải lao động để kiếm ăn, hoặc làm thợ trong xưởng, làm cu ly các sở, đều là phải sinh hoạt ở ngoài gia đình cả. Vậy thì cái nữ công như ngày xưa đối với cái sinh hoạt ngày nay không thể đủ được, nó đã bỏ đi cái địa vị trọng yếu mà đứng ra địa vị phụ thuộc.

Người đàn bà đã phải sinh hoạt ở ngoài gia đình, nhất là đàn bà lao động, cả ngày phải cặm chửi làm ăn, còn thì giờ đâu mà tu sức và trang điểm cho được cái dáng điệu và dung mạo cho đẹp tốt. Và chẳng đối với những việc ở xã hội thì cái «mình liễu» vóc «kìa» không thể đảm đương được, đàn bà ngày nay cần phải cho cường tráng, hoạt bát và bạo thiếp. Vậy thì cái ý nghĩa chữ «dương» xưa hiện nay không thích hợp nữa.

Cái trung tâm của sự sinh hoạt đã từ trong gia đình mà chuyển ra ngoài thì người đàn bà phải giao thiệp và tiếp xúc luôn với cái hạng người ở xã hội. Vậy thì cách nói năng phải tùy nơi, tùy lúc tùy việc mà thay đổi chứ không thể nhất khí «nội ngôn bất xuất» như trước được.

Đến như «hạnh» thì trước kia chủ trọng ôn nhu, nhưng ngày nay là thời đại cạnh tranh, trong trường cạnh tranh ấy đàn bà cũng như đàn ông đều phải hoạt động, làm khi muốn ăn mà không thể ăn được, muốn ngủ mà cái tình thể nó bắt buộc phải cương, vậy thì cái ý nghĩa chữ «hạnh» như trước đối với ngày nay cũng là hẹp hòi lắm.

Đối với tình trạng sinh hoạt ngày nay, ta phải giải thích cái nghĩa «tử đức» thế nào cho đúng?

Gia đình mà còn tồn tại thì những công nghệ trong gia đình không thể bỏ đi được. Nhưng người đàn bà không thể chỉ dựa vào đó mà sống được ở đời này, vậy thì ngoài những chức nghiệp gia đình người đàn bà lại còn phải biết các chức nghiệp xã hội, như kinh doanh, định thương, nghề giáo sư, nghề kiển hồ, nghề kỹ, nghề kế toán, nghề thợ nọ thợ kia, tùy tài, tùy sức, mỗi người phải có một nghề, có thể nhờ vào đó làm cái cơ

AI CÓ CON THO?

Trừ các thứ ghê hợp theo thời
trang bán-xưởng mới chế thứ
nội (lil d'enfant) theo kiểu

THONET hợp cách

Vệ-sinh không

khác gì nội

sắt ở nhà

Hộ-sinh

Nhà

có pla-

fond, treo nổi

không được, thì

nên dùng thứ nổi của

bản-xưởng rất tiện lợi.

Ai muốn mắt mẽ và liều thực

nên dùng ghê Xích-Đu (Berceuse)

trong mùa nực.

QUẢNG-VINH-HƯNG

xưởng làm THONET

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

ở TOURANE

VIỆC THẺ GIỚI

Á-ĐÔNG

TRUNG-HOA

ÁC CẢM PHÙNG VỚI TƯỚNG

(Tiếp theo)

chuyến xe rặng ấy rồi mới điện cho

Tướng hay rằng mình đã đi rồi.

Dương lúc Phòng ở trên xe, với một người đồng hành, do tay lái bộ chém đầu mình mà nói lên rằng: «Cái đầu tốt thế này gần gần không giữ được. Nay đây! những nay đã thoát được rồi!» Câu chuyện trên đó ngày nay ở Nam-khinh và Tương-hải, người ta còn truyền làm chuyện cười.

Đó là tình hình Phòng nghị Tướng trong việc đã trải qua, vì vậy nên lúc đó người ta đồn rằng sau cuộc hội nghị biến thiên-dòng của thì Phòng lên ra kinh, người trong kinh không ai hay, ai cũng chắc rằng Phòng Tướng quyết liệt từ đó. Lúc đó vẫn còn thuộc về sự cảnh giác trong thân kinh, song đã đeo cái mũm giảo-đ ngày nay rồi về phần địa bàn của Phòng đều thuộc về tình nghi ngờ, lại khổ không có đường ra bề, nên Phòng đương chú ý lo điều đó, tướng đã coi thấu ân tình, nên đường lúc Ninh

MỠI MỠ! MỠI MỠ! MỠI MỠ!

Tại Tourane có hiệu sơn

mới mở bán:

Sơn tây, giẻ, vernis, thuốc

quét nước với môi và các đồ phụ

tùng về hàng sơn.

Bán buôn và bán lẻ, giá rất hạ!!

Chủ nhân

NGUYỄN-MẠCH

Đường Đồn Vi - TOURANE

Ai có trẻ con?

ĐẠI-QUANG DƯ-ỢC-PHÒNG

Tiệm cái 46 Boulevard Tổng-Độc-Phương CHOLON — Tiệm nhánh 47 Phở hàng Đường HANOI:

CAM TÍCH TÁN

Thương thấy nhiều hiệu làm bánh cam tích có đường hai lá bằng bột gạo bột đậu. Thiết nghĩ những chất này rất hại vì của trẻ con, tức là có thể làm cho trẻ con biến ăn. Bản được Phòng không tiếc công của mới chế ra được thứ thuốc cam tích tán, có hiệu BUỐM-BUỐM này mới ngon ngọt, bữa nay dùng thì ngày mai thấy hiệu nghiệm, cho nên hết ai dùng thử thử này rồi thì không chịu dùng thứ bánh hại tí kia nữa.

Có bán khắp cả mấy tiệm thuốc bắc xứ VIỆT-NAM CAO-MEN và LEO, và có sách thuốc để cho không. Nhớ có hiệu BUỐM-BUỐM kéo lăm thử giả.

https://